

MÁJUS 9 — A GYŐZELEM NAPJA

Május 9-én, a fasiszta Németország leverésének 41. évfordulóján, országunk népe a világ népeivel együtt az emberiség történelmének kiemelkedő jelentőségű eseményeként ünnepli a Győzelem Napját.

A hitleri Németország által 1939. szeptember 1-én kirobbantott háború az emberiség történelmének legdrámaibb konfliktusait indította el, amely méreteiben az emberi élet, anyagi és szellemi javak pusztulásában az elképzelés minden határát fölülmúlta.

Románia részére a fasiszta Németország elleni háború 1944. augusztus 23-án kezdődött, az antifasiszta és antiimperialista, nemzeti és társadalmi felszabadító forradalom elindulásával. Közvetlenül a fegyveres felkelés győzelme után Románia az antihitlerista koalícióhoz csatlakozott és a lakosság támogatásával „a mindent a frontért, mindent a győzelemért” jelszóval 1944. október 25-ig felszabadította az ország elfoglalt területeit. Az ország területének felszabadítása után, a szovjet hadsereg oldalán, a román katonák hőiesen harcoltak Magyarország és Csehszlovákia felszabadításáért, komoly veszteséget okozva az ellenségnek. Ezek a győzelmes harcok hozzávetőleg 170 ezer emberáldozatot követeltek a román néptől.

A második világháború 1945. május 9-én ért véget a fasiszmus felett aratott végleges győzelemmel. Ez az emlékezetes nap úgy marad meg az emberiség történelmében, mint az ésszerűség diadalának szimbóluma, az erőszak, a háború elszabadult erői felett, de ugyanakkor úgy is, mint Románia jelentős hozzájárulása a béke helyreállításáért, a népek és nemzetek közötti megértésért.

Az emberiség békében akar élni és minden vágya az, hogy soha meg ne ismétlődjenek a katonai konfliktusok tragédiái, amelyek millió és millió ártatlan emberáldozatot követeltek. Ezért nem lehet és nem szabad elfelejteni azt a mérhetetlen szenvedést, amelyet átélt a világ. A történelem szomorú tanulsága arra kell hogy ösztönözze az emberiséget, hogy éberren őrkdjék, hogy a gyűlölet, a háború, a söttéség erői többé ne fenyegethessék megsemmisüléssel az emberiség életét.

Midn a fasiszmus felett aratott győzelem 41. évfordulójára emlékezünk, szükséges, hogy ez az örködés még éberebb legyen, mert az emberiség a bizonytalanság perceit éli át. A világ számos részén a szenvedést és halált jelentő háborúk harci zaja hallatszik. A világon, de különösen az európai kontinensen, olyan óriási atomfegyver-készlet halmozódott fel, amely többszörösen megsemmisítheti Földünk létét. A civilizáció és kultúra eredményei minden pillanatban végleg megsemmisülhetnek, ha az emberiség nem egyesíti erőit és nem fog össze a fegyverkezés azonnali megállításáért.

Hazánk népe mindig békeben akart és akar élni, hogy örvendhessen saját munkája eredményének. Nemzeti szabadságáért és függetlenségéért folytatott évszázados harca megtanította, hogy a béke és kölcsönös megértés a népek egyenlőségén, szabadságán és nemzeti függetlenségén épülhet fel. Ezért hallatja szavát ma is Románia, és hangsúlyozza szükségességét annak, hogy az államok közötti ellentétek a békés tárgyalások útján nyerjenek megoldást. Nicolae Ceausescu államelnökünk kezdeményezésére, Románia javasolta és egyben példát is adott arra, hogy a katonai kiadásokat minden állam csökkentse és az így nyert alapot használják azoknak a gazdasági és társadalmi problémáknak a megoldására, amelyekkel ma a világ szembe találja magát. Hazánk határozott és következetes javaslatokat terjesztett elő az általános és teljes leszerelés és elsősorban a nukleáris leszerelésre, és egy új nemzetközi világrend megvalósítására, amely jelentős mértékben hozzájárulna a világ összes államai közötti demokratikus kapcsolatok kiépítéséhez, a béke helyreállításához, a nemzetek közötti teljes egyenlőség szellemében.

Az Unitárius Egyház, történelme folyamán, mindig kifejezésre juttatta a béke iránti őszinte törekvését, állást foglalva az élet értékei és azok megvédése mellett. Ma is felsorakozik azok mellé, akik a béke és az emberek közötti jó akarat és egyetértés szellemében munkálkodnak.

Dr. ERDŐ JÁNOS

AZ EGYHÁZ

1. A kereszténység öntudata és missziói ereje az egyház megteremtésében nyilvánult meg. Az „egyház“ szó a görög „ekklésia“¹-nak felel meg, jelentése: népgyűlés (ApCsel 19:30,32,33,39). A Septuaginta Izrael népének közösségét² nevezi „ekklésiának“ (4Móz 8,9; ApCsel 7,38). Az Újszövetségben az „ekklésia“ Jézus követőinek helyi gyülekezetét (ApCsel 16,5; 1Kor 16,19; Kol 4,15—16; Fil 4,15), illetve a keresztények összességét, azaz egyházát jelenti³ (ApCsel 9,13; 1Kor 12,28). Pál apostol az ekklésia-t gyakran Isten gyülekezetének nevezi (1Kor 10,32; 15,9; 11,22; Gal 1,13; Fil 3,6; 1Tim 3,15).

Az evangéliumokban az „ekklésia“ szó két helyen fordul elő. Az első Mt 16,18 — „Te Péter vagy, és én ezen a kősziklán építem fel egyházamat“ —, melynek történeti hitelességét a szövegkritika kétségbe vonja, és a római püspök hatalmi igényeit igazoló későbbi betoldásnak tartja.⁴ Jézus tanítása a tanítványokhoz az volt, amit az evangélium írója is megőrzött: „aki közöttetek első akar lenni, legyen a ti szolgátok“ (Mt 20,27; vö. Mk 10,42—45). A második hely Mt 18,15—17: „Ha vétkezik atyádfia, menj el, intsd meg négyszemközt; ha hallgat rád, megnyerted atyádfiát. Ha pedig nem hallgat rád, végy magad mellé még egy vagy két embert, hogy két vagy három tanú szava erősítsen meg minden vallomást. Ha nem hallgat rájuk, mondd meg a gyülekezetnek. Ha pedig a gyülekezetre sem hallgat, tekintsd olyanak, mint a pogányt vagy a vámszedőt.“ A szövegkritika ezt sem tartja Jézus eredeti mondásának. Az utasítás csak akkorra vonatkozhatik, amikor a gyülekezetben a fegyelmezés gyakorlata már kialakult. Ez pedig nem lehetett előbb az evangélium keletkezési idejénél. Ettől függetlenül az „ekklésia“ szó a helyi gyülekezetre és nem az egyházra vonatkozik.

A magyar nyelvhasználatban az „ekklésia“ szó az „egyház“ formájában honosodott meg. Az „egyház“ szó eredete és értelme homályos. Valószínűnek látszik az a nyelvészeti feltevés, hogy az „egyház“ szó első része az „egy“, ma már ismeretlen, feledésbe merült régi szavunkkal azonos. Ennek régi alakjai: „id, igy“; ez a tóalak maradt meg az „id-vezül“ kifejezésben. A templom neve eredetileg „idv(üdv)ház“ volt, s az idv-nek, id-nek „egy“-gyé változása folytán állott elő az „egyház“ szó. Az „ekklésia“ magyaros használata: „eklésia“ az egyházközséget jelöli. Nyelvünkben az „egyház“ szó háromféle értelemben használatos: templom, hívek gyülekezete és a keresztények szervezett közössége.